

<https://helda.helsinki.fi>

In memoriam : Ahti Tarkkanen 15.5.1930-14.2.2021

Visakorpi, Jarmo K.

2021

Visakorpi, J K & Kivelä, T 2021, ' In memoriam : Ahti Tarkkanen 15.5.1930-14.2.2021 ',
Suomen lääkärilehti, Vuosikerta. 76, Nro 19-20, Sivut 1258-1258. <
<https://www.laakarilehti.fi/pdf/2021/SLL192021-1258.pdf> >

<http://hdl.handle.net/10138/333177>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Anja Juntunen
24.1.1948–10.1.2021

**ANNU SALMINEN
EILA HERRGÅRD**
Kirjoittajat ovat sukulainen ja
kurssitoveri.

Anja Juntunen o.s. Salminen oli radiologi ja syvästi ajatteleva kulttuurin harrastaja. Hän syntyi Vaasassa ja kirjoitti ylioppilaaksi Tyttönormaalilyseosta Helsingissä. Hän valmistui lääketieteen lisensiaatiksi Helsingin yliopistosta 1974.

Radiologiasta Anja innostui aloitettuaan työskentelyn Savonlinnan keskussairaalassa ja sai radiologian erikoislääkärin oikeudet HYKS:n erikoistumisjakson jälkeen 1982. Myöhemmin hän syvensi osaamistaan toimenpideradiologiassa ja hankki seulontamammografian erityispätevyyden. Vuonna 1991 hän siirtyi erikoislääkäriksi keskussairaalaan Lappeenrantaan aloittaen verisuonitoimenpiteet radiologiassa ja toimien myöhemmin apulaisylilääkärinä. Jäätyään eläkkeelle kunnallisesta virasta hän jatkoi seulontamammografioiden tekemistä.

Anja iloitsi vastauksien löytämisestä kliinisiin ongelmiin. Hän oli taitava, tarkkasilmäinen ja asiantunteva radiologi. Hän oli ystävällinen, kohtelias ja hyvä tuki myös erikoistuville lääkäreille, kouluttajana avulias ja suora.

Nuoruudessaan Anja soitti pianoa ja harrasti ratsastusta. Myöhemmin hän tutustui posliini- ja

ikonimaalaukseen. Kiinnostus suuntautui myös filosofisiin ja eettisiin kysymyksiin, velvollisuudet ja vastuu lääkärinä olivat hänelle suorastaan pyhiä asioita. Ymmärtämystään ja ajatusmaailmaansa hän laajensi filosofiaharrastusten parissa Lappeenrannassa sekä Suomen lääketieteen filosofian seurassa. Valamon luostari oli hänelle tärkeä paikka pysähtyä ja pohtia maailman meinoa.

Loputon tiedonjano ja uteliaisuus veivät Anjan syvälle musiikin ja taiteen pariin. Hän toimi Lappeenrannan Konserttiyhdistyksen puheenjohtajana. Taiteen, oopperan, konserttien ja kirjallisuuden suurkuluttajana hän rikastutti tietämyksellään monien elämää. Kuhmon Kamarimusiikkijuhlilla ja Savonlinnan Oopperajuhlilla hän oli vakiovieras vuosikymmeniä.

Paitsi työ ja kulttuuri myös luonto oli Anjalle tärkeä. Hän oli ahkera sienestäjä ja luonnon kiertokulun seuraaja. Mökkitontilla Savonlinnassa hän viljeli pieteetillä yrtejä, joilla maustoi gourmet-tason ruokiaan ystäviensä ja perheensä iloksi. Anja, elämänasenteesi ja viisautesi laskeutuu muistoiksi ikävän ylle.

Ahti Tarkkanen
15.5.1930–14.2.2021

**JARMO K. VISAKORPI
TERO KIVELÄ**

Silmätautiopin emeritusprofessori Ahti Tarkkanen kuoli Helsingissä 14.2.2021 lyhyen sairauden jälkeen 90-vuotiaana.

Ahti kirjoitti ylioppilaaksi Norssista 1949. Siellä heräsi kiinnostus klassiseen musiikkiin, josta tuli purjehtimisen ohella elinikäinen harrastus. Ahdin instrumentit olivat oboe, saksofoni ja erityisesti klarinetti. Utteran konserteissa ja oopperassa käynnin lisäksi hän kutsui puolisonsa kollega Ullan kanssa nuoria muusikkoja esiintymään kotiinsa ja vaikutti Paulon Sellokilpailun perustamiseen.

Ahti suoritti lääketieteen perusopinnot cursus Mustakallion jäsenenä. Erikoisalan valinnan sinetöivät ASLA-Fullbright stipendi Washingtonin yliopiston silmätautien klinikkaan St. Louisissa ja sen karismaattinen professori Bernard Becker, joka ehdotti väitöskirjaa suomalaisille ominaisesta eksfoliaatio-oireyhtymästä. Väitös ja erikoislääkärin opinnot valmistuivat 1962. Nimitys dosentiksi tuli kaksi vuotta ja nimitys pitkäaikaiseksi apulaisprofessoriksi kuusi vuotta myöhemmin.

Vierailtuaan Lontoossa lisäopissa Ahti käynnisti koko maata palvelevan silmäpatologian laboratorion 1962 ja oli perustamassa Euroopan

silmäpatologiyhdistystä, jonka kunniapuheenjohtaja hänestä tuli 2004.

Professorikaudellaan 1986–1995 Ahti laajensi Silmäklinikkaa ja ohjasi toimintaa päiväkirurgisen ja polikliinisen hoidon suuntaan, operoiden itsekin.

Ahti toimi mm. Duodecimin, Suomen Lääketieteen Säätiön, Silmälääkäriyhdistyksen ja Silmä-säätiön puheenjohtajana sekä eläkevuosina Orionin hallintoneuvostossa. Hän oli Duodecimin sekä Suomen, Ruotsin ja Unkarin silmälääkäriyhdistysten kunniajäsen. Palkinnoista mainittakoon 1995 Pohjolan lääketieteen palkinto ja 2020 amerikkalainen Innovation and Excellence in Glaucoma Award.

Eläkkeellä Ahti julkaisi vielä lähes viisikymmentä artikkelia. Juuri ennen poismenoaan hän näki viimeisimmän glaukooman hoitoa käsitelleen tuoreen kirjoituksensa.

Ahti oli innostava ja ihmiskeskeinen kollega, jolle kannustava ote oli ominainen. Siitä pääsivät osallisiksi hänen eläkevuosinaan uransa aloittaneetkin. Aikaa oli myös ystäville ja perheelle, silmäterinä lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapsi. Jäämme kaipaamaan etevää kollegaa, joka halusi saada kaikki menestymään.

Panu Hakola
22.2.1932–20.3.2021

**JOUNI HAKOLA
MARJA PITKÄNEN
JARI TIIHONEN**

Lapualla syntynyt professori Hannu Panu Aukusti Hakola kuoli Kuopiossa maaliskuussa.

Tultuaan ylioppilaaksi Jyväskylän Normaalilyseosta 1949 Hakola ryhtyi lukemaan lääketiedettä. Samasta tiedekunnasta hän myös löysi elämänkumppaninsa Maija-Leenan. 50-luvun lopulla Hakola työskenteli lääkärinä Turun vankimielisairaалassa ja TYKS:n hermo- ja mielitautien klinikalla opiskellen työn ohessa filosofian maisteriksi. Viisihenkiseksi – ja lopulta kuusihenkiseksi – kasvanut perhe muutti 1960 Siilinjärvelle Hakolan ottaessa vastaan Harjamäen sairaalan johtavan ylilääkärin viran. Siellä hän löysi potilasryhmän, jolta kuvasi väitöskirjatyöhönsä aiemmin tuntemattoman, varhaista dementiaa ja luiden onteloitumista aiheuttavan sairauden. Hakolan taudiksi nimetty harvinainen sairaus kuuluu suomalaisen tautiperimään.

Vuonna 1969 Panu Hakola siirtyi johtavaksi lääkäriksi Niuvanniemen sairaalaan, jonka ensisijaisena tehtävänä on mielentilatutkimusten teko ja syyntakeettomiksi todettujen rikoksenteikijöiden hoito. Hänen työnsä tuloksena Kuopion korkeakouluun perustettiin Suomen ensimmäi-

nen oikeuspsykiatrian professori 1983 ja hänet kutsuttiin hoitamaan sitä. Oikeuspsykiatrisen tutkimus ja koulutus maassamme lähtivät tästä toden teolla vauhtiin. Vuoteen 1995 kestäneellä työrallaan Hakola koulutti uuden oikeuspsykiatrien sukupolven. Hallinnollisella puolella hän pystyi torjumaan toistuvat yritykset lakkauttaa valtion sairaalat ja siirtää oikeuspsykiatristen potilaiden hoitovastuu kuntayhtymille. Mediassa Hakola oli usein kysytty asiantuntija, kun puhe oli moninkertaisten henkirikollisten sielunelämästä tai heidän vapauttamisestaan.

Hakolalle oli ominaista pitkäaikainen sitoutuminen mihin hän ryhtyikin. Hän oli muun muassa 30 vuotta Suomen Lääkäriliiton valtuuskunnassa ja oli yhdistyksen kunniajäsen.

Vastapainoa työasioille toi Joutenlahden tila Maaningalla. Siellä agraarijuuria arvostanut mies hoiti metsää ja kunnosti rakennuksia. Syksyisin hän osallistui hirvijahtiin Kämmelähdän hirvimiehissä. Musiikin ystävänä hän soitti pianoa, tenorinokkahuilua ja lauloi. Vielä syksyllä Maija-Leenan 90-vuotispäivillä kajahtivat maakuntalaulut.

Erkki E. A.
Leskinen
17.10.1930–6.4.2021

**REIJO VIHKO
ARNO NYBERG
KIMMO LESKINEN**
Kirjoittajat ovat ystäviä,
kollegoita ja Erkin poika.

Kliinisen kemian erikoislääkäri, lääkintöneuvos Erkki Leskinen kuoli huhtikuussa kotikaupungissaan Helsingissä. Hän teki pääasiallisen elämäntyönsä Helsingin kaupungin sairaaloiden laboratoriotuotoiminnan kehittämiseksi. Virkauransa ohella hän osallistui laajasti alansa järjestö- ja kehittämistoimintaan.

Erkki kävi koulunsa Helsingissä ja kirjoitti ylioppilaaksi 1950. Lääketieteen lisensiaatiksi hän valmistui Helsingin yliopistosta 1959. Tutkimustyö ja assistenttina toimiminen Helsingin Yliopiston Lääketieteellisen kemian laitoksella johtivat laboratoriolalalle.

Kliinisen kemian erikoislääkärin oikeudet Erkki sai 1965. Malmin (1966–75) ja Kivelän (1975–94) sairaaloiden laboratorioden ylilääkärinä hän oli keskeisesti mukana kehittämässä kaupungin laboratorioden automaatiota ja laadunvarmistusta. Ensimmäinen kaupungin laboratorioden yhteinen atk-järjestelmä oli yksi suurista projekteista. 90-luvulla hän oli mukana laboratorioalan EU-koordinoimisessa. Työura jatkui asiantuntijalääkärinä Lääkelaitoksella 1995–2005.

NORDKEM oli aikanaan pohjoismainen vastaus

laboratorioalojen nopean kehityksen haasteisiin. Erkki johti vuosina 1976–90 Helsinkiin sijoitettua projektin keskusta. Työn tuloksena syntyi noin 400 julkaisua ja useita kirjoja. Työ merkitsi laboratoriotutkimusten laadun varmistumista ja niiden tarkoituksenmukaisen käytön täsmeytymistä. Tämä osoittautui arvokkaaksi, ei ainoastaan pohjoismaissa, vaan myös globaalisti. Näistä ansioista hänelle myönnettiin SVR R I. Lääkintöneuvoksen arvonimi 1990.

Suomen kliinisen kemian yhdistyksen toiminnassa Erkki oli tiiviisti mukana 60-luvun alusta lähtien. Suomen Lääkäriliitossa hän vaikutti luottamusmiehenä, asiantuntijana ja laboratoriolääkäreiden alaosaaston luottamustehtävissä. Lääkintöhallituksen asiantuntijana laboratoriotuotoiminnan alalla Erkki toimi 1976–1990.

Ystävät ja työtoverit muistavat Erkin seurallisenä, huumorintajuisena ja toiset huomioivana. Vaikka työ oli suuri intohimo, olivat perhe ja suku kaiken keskiössä. Lomat ja vapaa-aika vietettiin tiiviisti perheen parissa. Mieluisia harrastuksia olivat mökkeily ja lukeminen. Näistä hän nautti vielä viimeisinäkin vuosinaan.